

Ιανουάριος 2005 (Αναθ. 1)

Ταμείο Συνοχής – Καθοδηγητικό Σημείωμα 1

Ρυθμίσεις για την καταβολή του 20% των προκαταβολών

1. Κατά την περίοδο 2000 – 2001, η Επιτροπή παρέλαβε μια σειρά αιτημάτων για διευκρινήσεις από τις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του Κανονισμού του Συμβουλίου 1164/94 (όπως τροποποιήθηκε) σχετικά με το Άρθρο Δ, παράγραφοι 2 και 3, του παραρτήματος II του Κανονισμού 1164/94, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 1265/1999. Οι σχετικές διατάξεις αναφέρονται στην καταβολή του 20% της προκαταβολής. Το Άρθρο Δ του παραρτήματος II του Κανονισμού για το Ταμείο Συνοχής (όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 1265/1999) αναφέρει συγκεκριμένα:

‘μία μόνον πληρωμή έναντι, ύψους 20 % της συνδρομής του Ταμείου, όπως αποφασίστηκε αρχικά, καταβάλλεται μετά την έκδοση της απόφασης για χορήγηση της κοινοτικής συνδρομής και, με εξαίρεση δεόντως αιτιολογημένων περιπτώσεων, μετά την υπογραφή των συμβάσεων κρατικών προμηθειών’

2. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των παρεμβάσεων του Ταμείου Συνοχής εφαρμόζουν αυτή τη διάταξη του νόμου ως ακολούθως¹:
 - α) Για την πραγματοποίηση της πληρωμής του 20% των προκαταβολών τουλάχιστον το 20% των αντίστοιχων εργασιών θα πρέπει να έχει ανατεθεί μετά την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων.
 - β) Η πληρωμή του 20% της προκαταβολής γίνεται άπαξ, και κάτι τέτοιο αποκλείει τη δυνατότητα καταμερισμού και διάθεσης της προκαταβολής ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών.
 - γ) Η έννοια ‘εργασίες’ καλύπτει όλες τις επιλέξιμες δαπάνες στα πλαίσια του έργου, σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 της απόφασης χορήγησης της ενίσχυσης.
 - δ) Κάποιες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, για τις οποίες είναι δυνατή η παρέκκλιση από το γενικό κανόνα που προαναφέρθηκε, αφορούν εκείνες τις εργασίες οι οποίες, είτε λόγω φύσεως είτε λόγω κλίματος, δεν συνεπάγονται σύμβαση προμηθειών ή παροχής υπηρεσιών. Στην περίπτωση αυτή, οι δαπάνες πρέπει να βασίζονται σε διοικητική απόφαση ή σε κάποια άλλη μορφή δέσμευσης από πλευράς Κράτους Μέλους. Η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα αξιολόγησης του αιτήματος του Κράτους Μέλους.
 - ε) Η προκαταβολή δεν καταβάλλεται αυτοδικαίως, αλλά κατόπιν ρητού αιτήματος από το Κράτος Μέλος, είτε με την υποβολή της αίτησης χορήγησης της ενίσχυσης, είτε όταν πληρούνται οι όροι πραγματοποίησης της πληρωμής.

¹ Οι ρυθμίσεις αυτές κοινοποιήθηκαν για πρώτη φορά με επιστολή στους τότε δικαιούχους (2001)

στ) Η αίτηση προκαταβολής που υποβάλλει το Κράτος Μέλος θα πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία εκείνα που είναι απαραίτητα για τη σχετική αιτιολόγηση αυτής (ημερομηνίες και ποσά των σχετικών συμβάσεων ή αντιστοίχων πράξεων) και πιστοποίηση του αληθούς αυτών από την αρμόδια αρχή.

3. Οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του Δημοσιονομικού Κανονισμού² προβλέπουν ότι η προχρηματοδότηση που καταβάλλεται στο Κράτος Μέλος δεν παραμένει στην κυριότητα των Κοινοτήτων. Προκύπτει συνεπώς ότι, στο Ταμείο Συνοχής, οι τόκοι που παράγονται από την προκαταβολή παραμένουν στην κυριότητα του Κράτους Μέλους. Παρόλα αυτά, οι Εθνικές Αρχές πρέπει να χρησιμοποιούν τους δεδουλευμένους τόκους που προκύπτουν στα πλαίσια του συγχρηματοδοτούμενου έργου / μέτρου. Κάτι τέτοιο δύναται να επιτευχθεί είτε αντικαθιστώντας εν μέρει την εθνική συγχρηματοδότηση, είτε χρηματοδοτώντας το υπερβάλλον κόστος του έργου σε περίπτωση που το τελικό κόστος αυτού υπερβαίνει το όριο των επιλέξιμων δαπανών που καθορίστηκαν από την απόφαση χορήγησης της ενίσχυσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, οι τόκοι που παράγονται δεν επηρεάζουν την Κοινοτική χρηματοδότηση που έχει ήδη εγκριθεί με βάση τη σχετική απόφαση της Επιτροπής. Όπου παράγονται τόκοι από τις προκαταβολές, και ενώ οι εθνικές αρχές δεν είναι υποχρεωμένες να αναφέρουν κάτι τέτοιο ξεχωριστά, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι τόκοι αυτοί καταγράφονται στους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς του έργου.

² Άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο του Κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2342/2002 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2002, για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση του Δημοσιονομικού Κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 357, 31.12.2002, παράγραφος 1)

Ταμείο Συνοχής – Καθοδηγητικό Σημείωμα 2

Διαδικασία επιστροφής του συνόλου ή μέρους της προκαταβολής (κανόνας μ+12)

1. Το Άρθρο Δ.2 (α), 2η παράγραφος του παραρτήματος II, για το Ταμείο Συνοχής, προβλέπει τα ακόλουθα:

‘Εάν δεν υποβληθεί στην Επιτροπή αίτηση πληρωμής εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία καταβολής της πληρωμής έναντι, επιστρέφεται ολόκληρο ή μέρος της πληρωμής αυτής από την αρχή ή τον οργανισμό που έχουν ορισθεί και αναφέρονται στην παράγραφο I’

2. Η έναρξη της 12μηνης περιόδου που ορίζεται στο Άρθρο Δ.2(α) θα είναι η ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιείται η καταβολή της προκαταβολής στο λογιστικό σύστημα της Επιτροπής. Για τους σκοπούς της συγκεκριμένης διάταξης, οι περίοδοι καθορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) 1182/71.
3. Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί αίτηση πληρωμής εντός της περιόδου των 12 μηνών (ήτοι, εντός έτους από την ημερομηνία καταβολής της πληρωμής έναντι), επιστρέφεται το σύνολο ή μέρος της προκαταβολής ως ακολούθως:

α) εάν δεν αποσταλεί αίτηση πληρωμής εντός **18 μηνών** από την ημερομηνία της προκαταβολής, επιστρέφεται το σύνολο αυτής.

β) εάν δεν αποσταλεί αίτηση πληρωμής εντός 12 μηνών, ωστόσο το έργο σημειώνει σαφή πρόοδο, η Επιτροπή προτείνει μείωση της προκαταβολής ως ακολούθως:

Υποβολή αίτησης πληρωμής μετά από 12 μήνες: επιστροφή 30%

Υποβολή αίτησης πληρωμής μετά από 13 μήνες: επιστροφή 50%

Υποβολή αίτησης πληρωμής μετά από 18 μήνες: επιστροφή 100%

Η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να προτείνει επιστροφή του συνόλου μετά τη 12μηνη περίοδο, εφόσον υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η υλοποίηση του έργου δεν προχωρά, όπως είχε προβλεφθεί.

Ελλείψει υποβολής δήλωσης πληρωμής εντός 18 μηνών από την ημερομηνία της προκαταβολής – σημείο α) ανωτέρω - η επιστροφή θα πρέπει να γίνεται αυτοδικαίως. Σύμφωνα με το σημείο β) όπου η αίτηση έχει υποβληθεί, η επιστροφή της προκαταβολής πραγματοποιείται μέσω μείωσης του ποσού μίας εκ των αιτήσεων ενδιάμεσων πληρωμών, αφού αυτή υποβληθεί.

4. Η επιστροφή του συνόλου ή μέρους της προκαταβολής σύμφωνα με το Άρθρο Δ.2 (α), παράγραφος 2, δεν θα πρέπει να συνεπάγεται μείωση του ποσού της ενίσχυσης, ούτε θα πρέπει να επηρεάσει το σωρευτικό όριο του 80% (90%) για την πληρωμή της προκαταβολής και των ενδιάμεσων πληρωμών.
5. Εφεξής, όταν παρέρχεται η περίοδος 9 μηνών από την καταβολή της προκαταβολής, χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση πληρωμής, η Επιτροπή αποστέλλει επιστολή υπόμνησης προς το Κράτος Μέλος αναφέροντας ότι η αίτηση θα πρέπει να υποβληθεί πριν την πάροδο των 12 μηνών. Η εν λόγω επιστολή θα αναφέρει το έργο(α), το ποσό (α) των

Ανεπίσημη μετάφραση των συνημμένων εγγράφων στη με αριθ. πρωτ. 02053/3-3-2005 επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
προκαταβολών που έχουν καταβληθεί και την ημερομηνία (-ίες) των προκαταβολών. Θα πρέπει επίσης να παραθέτει τη μεθοδολογία που αναφέρεται στο ανωτέρω σημείο 3 σχετικά με την επιστροφή της προκαταβολής. Το Κράτος Μέλος θα έχει τη δυνατότητα να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν έχει υποβάλλει δήλωση πληρωμή κατά την περίοδο αυτή.

6. Σύμφωνα με τον κανόνα 'μ+24' (Άρθρο Γ.5, Παράρτημα II, Κανονισμός 1164/1994) προβλέπεται ότι, με εξαίρεση δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ακυρώνεται η χορήγηση συνδρομής για έργο [ομάδα έργων ή στάδιο έργου] του οποίου οι εργασίες δεν έχουν αρχίσει εντός δύο ετών από την ημερομηνία της αναμενόμενης έναρξης των εργασιών που προβλέπεται στην απόφαση χορήγησης συνδρομής ή από την ημερομηνία της έγκρισής τους, εάν είναι μεταγενέστερη. Στις περιπτώσεις αυτές, η ακύρωση της χρηματοδότησης συνεπάγεται και ανάκτηση της προκαταβολής, εάν κάτι τέτοιο δεν έχει ήδη γίνει σύμφωνα με το άρθρο Δ.2(α).

Ταμείο Συνοχής – Καθοδηγητικό Σημείωμα 3
Διαδικασία προς εφαρμογή σύμφωνα με τον κανόνα ‘m+24’ - Ταμείο Συνοχής

I. Νομικό πλαίσιο

1. Το Άρθρο Γ.5, Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΚ) Αρ. 1164/94 ορίζει τα ακόλουθα :

Με εξαίρεση δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ακυρώνεται η χορήγηση συνδρομής για έργο [ομάδα έργων ή στάδιο έργου] του οποίου οι εργασίες δεν έχουν αρχίσει εντός δύο ετών από την ημερομηνία της αναμενόμενης έναρξης των εργασιών που προβλέπεται στην απόφαση χορήγησης συνδρομής ή από την ημερομηνία της έγκρισής τους, εάν είναι μεταγενέστερη.

Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή ενημερώνει εγκαίρως τα κράτη μέλη και την ορισθείσα αρχή οποτεδήποτε υπάρχει κίνδυνος ακύρωσης.

2. Στόχος του εν λόγω κανόνα είναι να αποφευχθεί η δημιουργία υπολοίπου αναλήψεων υποχρεώσεων που δεν έχουν διατεθεί (RAL) και που αφορά τα έργα των οποίων η έναρξη καθυστερεί σημαντικά.

II. Εφαρμογή του κανόνα ‘m+24’

3. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να καθιερωθεί μια κοινή προσέγγιση σχετικά με τρία συγκεκριμένα σημεία³:

α) Παρακολούθηση έργων υπό τον κίνδυνο αποδέσμευσης

4. Για την τήρηση των υποχρεώσεων της Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων και την ενημέρωση των Κρατών Μελών σε τακτά χρονικά διαστήματα, η Επιτροπή επιστά την προσοχή των Κρατών Μελών σε έργα που πιθανότατα υπόκεινται στον κανόνα ‘m+24’ σε δύο περιπτώσεις: για πρώτη φορά σε συνάντηση της επιτροπής παρακολούθησης, και στην συνέχεια, με επιστολή, τρεις μήνες πριν την ημερομηνία του κανόνα ‘m+24’. Η ενημερωτική αυτή επιστολή προς τα Κράτη Μέλη, αναφέρεται σε συγκεκριμένα έργα και ποσά.

β) Ημερομηνία έναρξης των εργασιών

5. Ο Κανονισμός 1164/94 βασίζεται στην ημερομηνία έναρξης των εργασιών. Κάτι τέτοιο ωστόσο δεν καθορίζεται με σαφήνεια ούτε στον Κανονισμό 1164/94 ούτε στον 16/2003 που αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών.
6. Στα πλαίσιο της καθιέρωσης διαδικασίας πληρωμής της προκαταβολής, καθορίστηκε συγκεκριμένα ότι: ‘η έννοια των εργασιών καλύπτει όλες τις επιλέξιμες δαπάνες του

³ Οι συγκεκριμένες κατευθυντήριες καθορίστηκαν αρχικώς από την Επιτροπή τον Ιούλιο του 2003

Ανεπίσημη μετάφραση των συνημμένων εγγράφων στη με αριθ. πρωτ. 02053/3-3-2005 επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
έργου, σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής του Άρθρου 2 της απόφασης χορήγησης της ενίσχυσης⁴

7. Συνάγεται ότι κάθε δαπάνη που σχετίζεται με το έργο είναι επιλέξιμη (συμπεριλαμβανομένων μελετών ή τεχνικής υποστήριξης), υπό την προϋπόθεση ότι προβλέπεται από το κείμενο της απόφασης.
8. Για να καθοριστεί με ακρίβεια η ημερομηνία έναρξης των εργασιών για εκείνα τα έργα υπό τον κίνδυνο αποδέσμευσης, η γεωγραφική μονάδα ζητά από το Κράτος Μέλος πιστοποιητικό έναρξης των εργασιών αυτών. Η εν λόγω ημερομηνία αποδεικνύεται ως ακολούθως:
 - i) Έναρξη της διαδικασίας απαλλοτρίωσης
 - ii) Ημερομηνία υπογραφής σύμβασης μελετών (επιλέξιμη σύμβαση παροχής υπηρεσιών, απαραίτητη πριν την έναρξη των εργασιών)
 - iii) Έναρξη εκτέλεσης του φυσικού αντικειμένου επί τόπου του έργου (επιβεβαιώνεται με πιστοποιητικό έναρξης των εργασιών)

γ) Δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις

9. Η περίοδος του 'μ+24' δύναται να παραταθεί για εύλογο χρονικό διάστημα, κατόπιν συμφωνίας με την Επιτροπή⁴, σε 'δεόντως αιτιολογημένες' περιπτώσεις από το Κράτος Μέλος. Για λόγους σαφήνειας και δυνατότητας εφαρμογής του μέτρου αυτού, συστήνεται η καθιέρωση ενός πλαισίου αξιολόγησης των περιπτώσεων που θεωρούνται δεόντως αιτιολογημένες, ως ακολούθως:
 - Έργα που αποτελούν αντικείμενο νομικής διαδικασίας ή διοικητής έφεσης με ανασταλτικό αποτέλεσμα
 - Περίπτωση *ανωτέρας βίας* που επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την υλοποίηση του έργου. Το Κράτος Μέλος που επικαλείται λόγους *ανωτέρας βίας* πρέπει να καταδειξεί τις άμεσες επιπτώσεις αυτής στην υλοποίηση του έργου.
 - Περιπτώσεις καταφανών σφαλμάτων για τα οποία καθίσταται υπόλογος αποκλειστικά και μόνο η Επιτροπή και τα οποία επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την υλοποίηση του έργου
 - Περιπτώσεις θεσμικών ή / και διοικητικών προβλημάτων στο Κράτος Μέλος για τα οποία δεν ευθύνεται ο διαχειριστής του έργου (project promoter) και τα οποία έχουν ιδιαίτερα σημαντικές και απρόβλεπτες συνέπειες στην υλοποίηση του προγράμματος εντός του προβλεφθέντος χρονοδιαγράμματος.

⁴ Με τροποποιητική απόφαση. Για τις περιπτώσεις αυτές, η τροποποιητική απόφαση θα πρέπει να αναφέρει τα ακόλουθα: 'Περίπτωση εξάιρεσης υπάρχει κατά τις δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως αυτές ορίζονται στο Άρθρο Γ5, Παράρτημα II του Κανονισμού (ΕΚ) Αρ. 1165/1999. Η νέα περίοδος καθορίζεται σε X μήνες, με λήξη την DD/MM/YYYY'

Συγκεκριμένες περιπτώσεις έργων που εγκρίθηκαν για χρηματοδότηση από το ISPA χωρίς να πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις, σύμφωνα με τον 'μ+24' μέχρι τις 01/05/2004

Η μεθοδολογία που αναφέρεται στα ανωτέρω σημεία α, β και γ, εφαρμόζεται στο σύνολο της για τα έργα στα πλαίσια χρηματοδότησης του ISPA.

Ωστόσο, δεδομένου του γεγονότος ότι η απόδειξη για την έναρξη των εργασιών του έργου στο Ταμείο Συνοχής μπορεί να είναι πιο περιοριστικής φύσεως (ήτοι, απόδειξη ότι οι εργασίες έχουν πράγματι αρχίσει) σε σχέση με τα έργα υπό το παλαιό καθεστώς χρηματοδότησης μέσω ISPA (ήτοι, έναρξη τη διαδικασίας πρόσκλησης υποβολής προσφορών), μπορεί να δοθεί από την Επιτροπή μια επιπλέον περίοδος 6 μηνών, κατόπιν σχετικής αιτιολόγησης από το Κράτος Μέλος. Για αυτά τα έργα υπό το προηγούμενο καθεστώς χρηματοδότησης ISPA, η ημερομηνία έναρξης 'm' για το υπολογισμό των 24 μηνών είναι η ημερομηνία υπογραφής του μνημονίου χρηματοδότησης. Ωστόσο, για να μην υπάρξει 'ιδιαίτερη μεταχείριση' υπέρ των έργων που εντάσσονται στο καθεστώς ISPA σε σχέση με εκείνα του Ταμείου Συνοχής, το ενδιαφερόμενο Κράτος Μέλος μπορεί να ζητήσει η ημερομηνία έναρξης να είναι η πρώτη ημέρα έναρξης των επιλέξιμων εργασιών, όπως καθορίζεται στο σημείο 8 του Παραρτήματος I του σχετικού μνημονίου χρηματοδότησης.

10. Οι χρηματοδοτήσεις έργων που δεν πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις ακυρώνονται με απόφαση της Επιτροπής και πρέπει να ανακτηθούν οι προκαταβολές που έχουν καταβληθεί. Εάν το Κράτος Μέλος διαφωνεί με μια τέτοια απόφαση, εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπει το Άρθρο Η του Παραρτήματος II του Κανονισμού 1164/94.

Ταμείο Συνοχής – Καθοδηγητικό Σημείωμα 4

Κατευθυντήριες για την τροποποίηση αποφάσεων επί έργων του Ταμείου Συνοχής⁵

I. Μη ικανοποιητικό πλαίσιο

1. Παρά τα γεγονότα ότι υφίστανται διαφορές μεταξύ των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, είναι απαραίτητο, ειδικότερα εν όψει των σχολίων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να καθοριστούν κάποιες σαφείς κατευθυντήριες για το Ταμείο Συνοχής ώστε να αντιμετωπιστούν τα ακόλουθα προβλήματα:
 - Ο χρόνος που δίνεται για την υλοποίηση των έργων του Ταμείου Συνοχής είναι τόσοσ ώστε οι πιστώσεις που πρέπει να διατεθούν είναι υπερβολικά μεγάλες, κάτι το οποίο δεν συνάδει με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Στα τέλη του 2001, οι πιστώσεις αυτού του τύπου ανέρχονταν σε € 6 600 εκ, από τα οποία περίπου €296 εκ. χρονολογούνται πριν από το 1997.
 - Τα επιλέξιμα Κράτη Μέλη για το Ταμείο Συνοχής υποβάλλουν πάρα πολλές αιτήσεις για παράταση προθεσμίας όσον αφορά την υλοποίηση των έργων, συνήθως λόγω ανεπαρκών μελετών και σχεδιασμού.
 - Οι ανωτέρω αιτήσεις πολύ συχνά συνεπάγονται αύξηση του αρχικού κόστους του έργου που δύναται να τροποποιήσει τη φύση αυτού.
 - Σε πολλές περιπτώσεις, εφόσον κατά τη λήψη της απόφασης δεν είχαν συνταχθεί οι προκαταρκτικές μελέτες των έργων, οι αιτήσεις παράτασης προθεσμίας δεν έχουν ουδεμία σχέση με το ίδιο το έργο. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι δαπάνες κατά την 'προπαρασκευή' των έργων μπορεί να χρηματοδοτούνται εν μέρει από το Ταμείο Συνοχής στα πλαίσια της τεχνικής βοήθειας, ενώ μια πιο συνετή εφαρμογή της διάταξης αυτής θα μπορούσε να αποτρέψει καθυστερήσεις στην εκτέλεση των έργων.

II. Διαφορές μεταξύ του Ταμείου Συνοχής και των Διαρθρωτικών Ταμείων

Χρόνος εκτέλεσης

2. Σε αντίθεση με τα μεμονωμένα έργα που αποτελούν μέρος του προγραμματισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων, κάθε έργο του Ταμείου Συνοχής αποτελεί αντικείμενο απόφασης της Επιτροπής, η οποία καθορίζει μια συγκεκριμένη περίοδο εκτέλεσης, αρκετά ανεξάρτητη σε σχέση με την προγραμματική περίοδο των Διαρθρωτικών Ταμείων.
3. Η περίοδος που καθορίζεται από την απόφαση της Επιτροπής μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με άλλη απόφαση της Επιτροπής.
4. Εάν δεν δοθεί παράταση, οι δαπάνες που σημειώνονται μετά την ημερομηνία της απόφασης της Επιτροπής δεν είναι επιλέξιμες για κοινοτική συγχρηματοδότηση.

Αντικατάσταση έργων

⁵ Οι κατευθυντήριες συμφωνήθηκαν αρχικώς από τη ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ τον Ιούλιο του 2004

5. Σε αντίθεση με τα μεμονωμένα έργα των Διαρθρωτικών Ταμείων, δεν δίνεται η δυνατότητα αντικατάστασης των έργων του Ταμείου Συνοχής, εφόσον κάθε έργο ή ομάδα έργων είναι αντικείμενο ξεχωριστής απόφασης.

*Κανόνας για την αποδέσμευση πιστώσεων 'n+2'*⁶

6. Ενώ ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται στα προγράμματα των Διαρθρωτικών Ταμείων και όχι σε μεμονωμένα έργα, το Ταμείο Συνοχής δεν υπόκειται σε διάταξη αποδέσμευσης των πιστώσεων του 'n+2'.
7. Ωστόσο, οι τροποποιήσεις του Κανονισμού του 1994 από τον Κανονισμό 1265/1999 περιλαμβάνουν ρήτρα που απαιτεί την ακύρωση των πιστώσεων εάν οι εργασίες ενός έργου δεν έχουν αρχίσει εντός δύο ετών από αναμενόμενη ημερομηνία έναρξής του, όπως ορίζει η απόφαση της Επιτροπής, ή την ημερομηνία έγκρισής του, εάν είναι μεταγενέστερη (βλέπε καθοδηγητικό σημείωμα Αρ. 3).
8. Ομοίως, οι προκαταβολές δεν καταβάλλονται πλέον αυτοδικαίως όταν η Επιτροπή λαμβάνει τις αποφάσεις της αλλά μετά την υπογραφή ενός μεγάλου μέρους των κρατικών συμβάσεων⁷ (Κανονισμός (ΕΚ) Αρ. 1265/1999, Βλέπε Καθοδηγητικό Σημείωμα Αρ. 1).
9. Το σύνολο ή μέρος της προκαταβολής επιστρέφεται από το Κράτος Μέλος εάν αυτό δεν αποστείλει στην Επιτροπή αίτηση πληρωμής εντός 12 μηνών από την ημερομηνία της προκαταβολής (Βλέπε καθοδηγητικό Σημείωμα Αρ 2)

Προσαρμογή των έργων του Ταμείου Συνοχής από την Επιτροπή

10. Το Άρθρο 1(7) του Δημοσιονομικού Κανονισμού ορίζει ότι: 'Η Επιτροπή δύναται, σε ειδικές περιπτώσεις, να προσαρμόσει το χρονικό όριο εκτέλεσης των αναλήψεων πιστώσεων, βάσει των κατάλληλων αποδεικτικών που παρέχουν οι αποδέκτες'. Το Άρθρο 13(1) του Κανονισμού (ΕΚ) Αρ. 1164/1994 ορίζει ότι: 'Τα έργα πρέπει να προσαρμόζονται ανάλογα με τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και της αξιολόγησης.' Αυτό σημαίνει ότι οι προσαρμογές είναι δυνατές, η διαδικασία ωστόσο απαιτεί κανόνες για να αποφευχθούν οι καταχρήσεις.

⁶ Αφορά μόνο έργου που υπόκεινται στους κανόνες της περιόδου 2000-2006

⁷ Στην ουσία, 20% του συνολικού ποσού των συμβάσεων

III. Βέλτιστοι κανόνες για την τροποποίηση των αποφάσεων του Ταμείου Συνοχής

11. Για τη βέλτιστη διαχείριση, από το 2002 η Επιτροπή έχει υιοθετήσει μια πιο αυστηρή αλλά και πιο ρεαλιστική στάση στη χορήγηση παράτασης προθεσμίας για την εκτέλεση των έργων του Ταμείου Συνοχής. Ευελπιστεί ότι με τον τρόπο αυτό θα παροτρύνει τα Κράτη Μέλη να προετοιμάζουν καλύτερα τα έργα έτσι ώστε αυτά να μπορούν να υλοποιηθούν σύμφωνα με τον προγραμματισμό, και να επιτευχθεί πιο αυστηρή διαχείριση των πιστώσεων.
12. Οι αιτήσεις μπορεί να αφορούν μη σημαντικές ή σημαντικές τροποποιήσεις των έργων:
 - α) Μια τροποποίηση θεωρείται λιγότερο σημαντική εάν αφορά παράταση προθεσμίας εκτέλεσης, τροποποίηση του σχεδίου χρηματοδότησης, μικρές αλλαγές στο φυσικό αντικείμενο του έργου ή τροποποίηση του συνολικού κόστους που δεν συνεπάγεται αλλαγή της κοινοτικής χρηματοδότησης.
 - β) Μια τροποποίηση θεωρείται σημαντική εάν αφορά αλλαγή στο φυσικό αντικείμενο του έργου ή τροποποίηση του συνολικού κόστους που συνεπάγεται αλλαγή της κοινοτικής χρηματοδότησης.

Λιγότερο σημαντικές τροποποιήσεις

13. Στην περίπτωση των έργων που εγκρίθηκαν πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2000, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει μια τελική τροποποίηση, η οποία θα βασίζεται σε κατάλληλη αιτιολόγηση από πλευράς του Κράτους Μέλους.
14. Στην περίπτωση των έργων που εγκρίθηκαν από την 1^η Ιανουαρίου 2000 και μετά, η Επιτροπή δύναται να προβεί μόνο σε μία τροποποίηση ανάλογα με την περίπτωση, πάντα με την κατάλληλη αιτιολόγηση.

Σημαντικές τροποποιήσεις αποφάσεων για τις περιόδους 1993-99 και 2000- 2006

15. Η Επιτροπή δύναται να προβεί μόνο σε μία τροποποίηση ανάλογα με την περίπτωση, πάντα με την κατάλληλη αιτιολόγηση. Μπορεί να υπάρξουν δύο περιπτώσεις:
 - α) **Οι εργασίες στο αρχικό έργο έχουν αρχίσει.** Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται τροποποιητική απόφαση, με νέα ημερομηνία βάσει της οποίας το νέο μέρος του έργου είναι επιλέξιμο. Οι κανόνες που καθορίστηκαν για την περίοδο 2000- 2006 ισχύουν για το σύνολο του έργου
 - β) **Οι εργασίες στο αρχικό έργο δεν έχουν αρχίσει.** Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή αποδεσμεύει τη χρηματοδότηση και εγκρίνει νέο έργο με βάση νέες εργασίες που πρέπει να εκτελεστούν. Εφαρμόζονται οι κανόνες που καθορίστηκαν για την περίοδο 2000-2006.
16. Σε περίπτωση ομάδας έργων, όταν η τροποποίηση αφορά ένα ή περισσότερα έργα της ομάδας έργων, περαιτέρω δεόντως αιτιολογημένες τροποποιήσεις, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να εξεταστούν από την Επιτροπή αναφορικά με τα έργα της ομάδας που δεν αποτελούσαν μέρος της προηγούμενης τροποποίησης.

Σε κάθε περίπτωση (αιτήσεις λιγότερο σημαντικών τροποποιήσεων για έργα της περιόδου 1993-99, σημαντικές τροποποιήσεις) οι τροποποιητικές αποφάσεις καθορίζουν την καταληκτική ημερομηνία και το κόστος που δεν δύναται να τροποποιηθεί.

Περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή σφάλματος της Επιτροπής μπορεί να αιτιολογήσουν μια δεύτερη τροποποίηση του έργου.

Αίτηση για λιγότερο σημαντική τροποποίηση δεν ακολουθείται πάντοτε από αίτηση για σημαντική τροποποίηση στο ίδιο έργο.

Λεπτομερής προγραμματισμός από τις μελέτες έως την εκτέλεση του έργου.

17. Όταν η Επιτροπή εγκρίνει ένα έργο, όλες οι τεχνικές και οικονομικές μελέτες που είναι απαραίτητες μέχρι τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί, εκτός αν υπάρχει σχετική αιτιολόγηση για το αντίθετο.